

LAZARIÁNSKÝ REUNION

ČLENŮ VOJENSKÉHO A ŠPITÁLNÍHO ŘÁDU SV. LAZARA JERUZALÉMSKÉHO V ČESKÉ REPUBLICE ★ ★ ★ 3/2019

J. E. Ing. Ondřej M. Farka, KCLJ se stal novým velkobailivem našeho Řádu. Velkobailiv se narodil 26. listopadu 1981 v Praze, vystudoval ekonomii a finance, má dvě dcery ve věku 7 a 3 roky. Po dokončení vysoké školy působil v HSBC bank plc, dále vykonával vrcholné řídicí funkce v několika českých developerských společnostech. Založil společnost, zaměřenou na administraci a poradenství v oblasti evropských dotací pro veřejný a soukromý sektor, zajišťování investičních pobídek zahraničním společnostem působícím

v ČR a dotační audit. V současné době je ředitelem významné developerské skupiny. Od roku 2012 podniká v západoafrické Ghaně, kde je spolumajitelem společnosti, která se zaměřuje na pronájem těžkých stavebních strojů. Členem Řádu se stal 25. října 2008 v rámci investitury v holandském Maastrichtu. Před svým vstupem absolvoval řádný dvouletý postulát. Již od postulátu se aktivně zapojoval do činnosti. Od roku 2008 vykonával funkci almužníka, Od roku 2013 funkci kancléře a v květnu letošního roku se stal velkobailivem.

Slovo velkobailiva

Vážené spolusestry, Vážení spolubratři,

rád bych úvodem poděkoval za plnou podporu a důvěru, které se mi dostalo pro výkon funkce velkobailiva naší jurisdikce. Děkuji svým předchůdcům, emeritnímu velkobailivovi J. E. Ing. Davidu Miřejovskému, GCLJ, CMLJ a emeritnímu velkobailivovi a maršálovi J. E. Prof. Aleši Blumovi, D.S.M., GCLJ, kteří pro náš Řád vykonali obrovský kus práce. Chci také poděkovat našemu velkopřevorovi J. E. PhDr. Ludvíku hraběti Belcredimu, KCLJ-J a Vám všem, drahé spolusestry a draží spolubratři. Těším se na další společnou a úspěšnou spolupráci.

Být členkou a členem našeho Řádu je poslání, které má hluboký historický základ, prestiž a smysl. Proto k našemu poslání přistupujeme s maximální pokorou, respektem a uvědomě-

ním. Naším úkolem je naplňování poslání a cílů našeho Řádu a současně zajištění jeho fungování pro další generace. Naše společná činnost by měla zejména naplňovat tyto úkoly. Jako velkobailiv se právě na tyto úkoly chci zaměřit. Naše jurisdikce je velmi úspěšná. Má řadu významných úspěchů na poli národním i mezinárodním. Máme být na co hrdí a naše hrdost by nás měla motivovat k další práci na lazariánském díle.

Počátkem září proběhla za hojné účasti na zámku Belcredi řádová kapitula, kterou hodnotím úspěšně. Kapituly budeme pořádat pravidelně 1x ročně. Také se chci účastnit, v rámci časových možností, akcí jednotlivých komend (tj. řádových dnů, jour fixe apod.). Řád budu

i nadále reprezentovat na zahraničních akcích tak, jak jsem činil i jako kancléř (mj. jsem se osobně zúčastnil dne 5. 5. 2018 Generální kapituly Řádu, v rámci které byl jmenován nový velmistr J. E. Chev. Francisco de Borbón Graf von Hardenberg). V listopadu t. r. se zúčastním setkání šéfů jurisdikcí, které proběhne v Madridu. Pravidelně již řadu let komunikuji s vedením Řádu v čemž budu samozřejmě pokračovat a budu se snažit kontakty v rámci zahraničních jurisdikcí rozšiřovat. Několik funkcionářů Řádu nás plánuje navštívit.

Těším se na společnou spolupráci.

ATAVIS ET ARMIS

Ondřej Farka,
velkobailiv

Řádová kapitula

Dne 7. září 2019 proběhla po dlouhé době řádová Kapitula, kterou jsem nechal svolat.

Program kapituly byl následující:

Jmenování nové velké rady a revizní komise – přehled členů velké rady a revizní komise viz přehled níže;

Představení zásad přijímání nových členů a povyšování stávajících členů Řádu;

Základní organizační a administrativní pravidla fungování Řádu;

Činnost Řádu.

V rámci kapituly jsem představil zásady přijímání nových členů, což považuji za jednu z nejdůležitějších organizačních záležitostí. Nově bude nastaven resp. obnoven registrovaný postulát v délce 1-2 roky. Přijímání do Řádu budou pouze aktivní postulanti, kteří prokážou svým aktivním zapojením předpoklady kvalitního člena, který se bude dlouhodobě podílet na poslání a cílech našeho Řádu. Registrovaný postulát – každý postulát bude registrován (příhláška do postulátu) v databázi generálního sekretáře generálního sekretáře velkobilivku. Dále byl zřízen institut novicmistřů a prefekta. O detailech Vás seznámí velitelé komend v rámci jour-fixe. Prefektem byl jmenován spolubratr Vojtěch Měříčka, ChLJ. Stávající členové mohou být povyšováni zejména za zásluhy pro Řád a jeho činnost. Tj. dlouhodobě a aktivně se zapojují do řádové činnosti (naplňují poslání Řádu), plní své po-

vinnosti, účastní se řádových apod. Základní organizační a administrativní pravidla fungování řádu. V rámci kapituly byly shrnuty základní organizační a administrativní pravidla fungování, tj. členské příspěvky, práce velitelů komend atd. V přípravě jsou nové webové stránky, které budou obsahovat také členskou sekce pro sdílení interních informací. Novým webmasterem Řádu byl jmenován spolubratr Zdeněk P. F. B. Bohdanecký, MLJ. Řád bude nově spolupracovat s fundraisery pro získání finančních prostředků pro podporu a rozvoj naší činnosti, což považuji za významný krok v rozvoji naší činnosti a věřím, že bude úspěšný. Dále budeme samozřejmě organizovat benefiční koncerty a sbírkové akce.

Dalším tématem kapituly byl REUNION. Zde prosím všechny členy, aby se zapojovali do psaní článků. Stačí stručné články o činnosti komend. REUNION je primárně zaměřen na články o našem řádu a jeho činnosti. Tímto chci velmi poděkovat našemu spolubratrovi J. E. MUDr. Vladimíru Němcovi, GCLJ za záslužnou práci spojenou s vydáváním našeho REUNIONU, ve které bude pokračovat. Řád má nového šéfa redakční rady. Je jím spolubratr Mgr. Lukáš M. Vytačil, MLJ. Výstrojním důstojníkem, který má na starosti uniformy a dekorace je spolubratr Vojtěch Měříčka, ChLJ. V rámci činnosti se Řád bude zejména zaměřovat na podporu následu-

jících subjektů, se kterými již spolupracuje (s některými dlouhodobě, s některými nově):

Hospic Štrasburk (Hospic Štrasburk, o.p.s.)

Hospic sv. Lazara (Hospic svatého Lazara z.s.)

REHOS Nejdek (Zařízení následné rehabilitační a hospicové péče, příspěvková organizace)

Nemocnice Milosrdných sester sv. Karla Boromejského v Praze – zejména, ale ne výhradně, oddělení paliativní péče

Podpora projektů našeho Patriarchy
Poznámka: Naše jurisdikce věnovala Patriarchovi J. B. Josefu Absi finanční dar ve výši 2 500 EUR na podporu seminaristů.

VELKÁ RADA JE OBSAZENA NÁSLEDOVNĚ

velkobailiv	J. E. Ing. Ondřej Farka, KCLJ, BMLJ
hlavní kaplan	J. E. Mons. JUDr. Ing. Jan Vokál, JU.D., EGCLJ
emeritní velkobailiv	J. E. Ing. David Měříčský, GCLJ, CMLJ
emeritní velkobailiv,	
maršál	J. E. Prof. Dr. Aleš Bluma, D.S.M., GCLJ, GCrLJ, GMLJ
moravský Bailiv	Rev. Jaroslav Kratka, ECLJ
kancléř	Chev. Mgr. Richard Andrie Saylor, MBA, KLJ-J, SMLJ
generální sekretář	Chev. PhDr. Filip Dostál, KLJ
špitálník	Chev. MUDr. Jiří Vambora, KCLJ
herold	Chev. Antonín Urbánek, KLJ
almužník	Bez obsazení
vicemaršál	Chev. Bc. Petr Kunsch, KLJ-J
insignátor	Chev. Michal Vondráček, KLJ

Všem členům Velké rady a Revizní komise gratuluji a těším se na společnou spolupráci. V rámci diskuze představil na kapitu-

le kancléř chev. Mgr. Richard Andrie Saylor, MBA, KLJ-J připravovaný organizovaný výlet do Jeruzaléma. Podrobnější informace o cestě zaslal

VELITELÉ KOMEND

Pražská komenda	Chev. JUDr. František Vácha, KCLJ
Komenda sv. Anežky České	J. E. MUDr. Vladimír Němec, GCLJ
Karlovarská komenda	Chev. Ivan Medek, KLJ, CMLJ
Komenda sv. Zdislavy	J. E. PaedDr. Augustin K. Andrie Saylor, GCLJ-J, GMLJ
Jihočeská komenda	Cfr. Miroslav Kůzl, CLJ
Plzeňská komenda	Chev. Mgr. Václav Voříšek, KCLJ, CMLJ
Prostějovská komenda	Chev. Mgr. Václav Voříšek, KCLJ, CMLJ
Brněnská komenda	Cfr. Jan Kauf, OLJ
Komenda sv. Cyrila a Metoděje	Cfr. Prof. PhDr. Aleš Zářický, Ph.D., MLJ

REVIZNÍ KOMISE

Chev. Petr Jílek, KCLJ – předseda, Cfr. Bc. Milan Volf, OLJ, Cfr. Ing. Leopold Vlk, MLJ

kancléř velitelům komend e-mailem. Spolubratr J. E. PaedDr. Augustin Andrie Saylor, GCLJ-J informoval o slavnostním předávání řádu Elišky

Přemyslovny, které proběhne pondělí 30. 9. v Praze.

ATAVIS ET ARMIS,
Ondřej Farka, velkobailiv

Kapitula Vojenského a špitálního řádu sv. Lazara

Bylo 7. září 2019 a od brzkého rána se na zámek Belcredi v Brně-Líšni sjížděli kapituláři a delegáti řádu z celé jurisdikce. Po mnoha letech se pod taktoovou nového velkobailiva J. E. Ing. Ondřeje Far-ky, KCLJ, konala kapitula našeho Řádu. Bratrská radost ze shledání spolubratří a spolusester z celé republiky, napjatá atmosféra očekávání a nové na-
děje.

Program byl nabitý od počátku; potvrzení nových i staronových členů Velké rady a Revizní komise (kde explicitně m. j. zaznělo, že člen Velké rady nesmí být ve výkonném orgánu jiného řádu či obdobného společenství), dále pravidla pro přijímání nových členů, registrovaný postulát a nově ustanovené funkce novicmistřů komend a prefekta, který za novicmistry bude zodpovídat.

Následoval oběd v zázemí hotelového pohostinství J. E. velkopřevora hraběte PhDr. Ludvíka Belcrediho, KCLJ-J, a vpravdě bratrské posezení

a sdílení. Během odpolední části pak proběhla diskuze o pravidlech pro povyšování stávajících členů a aktivním/neaktivním členství. Závěrem pak byla zmíněna aktuální činnost Řádu, nové projekty a připravované akce. Zakončením pak byla slavnostní mše svatá v místním kostele sv. Jiljí. Po ní se delegáti rozjeli do svých komend. A mně nezbyvá, než volně citovat jednoho z kapitulářů: „Je nás ve velkobailiviku už více než sto. Přestáváme být přístolním spolkem dobré kávy a chovat se tak. Nejsme malá neformální skupina. Musíme dbát na kvalitní výběr členů, činnost, formální vztahy i hierarchii. Pojďme se zříct prospěchářství a honby za kariérním postupem, praxe hledání nových členů „za každou cenu“ bez ohledu na jejich kvalitu a podobných nezdravých praktik. Jedině tak se kvalitativně posuneme někam úplně jinam. Tohle je závazek nás všech.“

Vojtěch Měřička

Celostátní setkání animátorů, Chotěboř 2019 „S Janem za Ježíšem!“

Nádherné společenství mladých, nabitý program a skvělá atmosféra – tak lze charakterizovat celostátní setkání animátorů v Chotěboři, kterého jsme se jako Řád zúčastnili. Sekce pro mládež ČBK odvedla skutečně skvělou práci a na celé akci byla znát připravenost. Součástí byly modlitby, koncerty a laboratoře (sdílení a tematické přednášky). Tři slova, která si odvážím jako inspiraci z CSA 2019: „Nelituj, Nevyčítej, Miluj!... Nelituj toho,

co bylo nebo co se stalo. Jsou provždy smyty Tvé dluhy lásky k sobě, k druhým i k Bohu. Vykroč! Nerý-

pej se už v tom, kdo Ti kdy ublížil. Jdi dál! Nevyčítej sobě, druhým ani Bohu to, co žiješ tady a teď. Jdi dál, je před Tebou dlouhá cesta! Miluj...a dělej co chceš.“ Jak silně tato slova rezonují ve svatolazarské spiritualitě sebevydání se! Kolik z nás, co denně stojíme ve službě trpícím a nemocným, prožívá občas těžká období neuznání, zbytečnosti, vyhoření, marnosti a honby za větrem... Možná právě sdílení, společenství a prožití podobné

akce jsou oním občerstvením, které na nelehké cestě rytířů špitálních tolik potřebujeme. A co je tedy naším animátorským poselstvím? Spíš jít příkladem než koukat, kdo co nedělá. Spíš makat než ukazovat prstem, že druzí jsou líní a stojí na místě. Spíš hledat smysl a naplňovat vlastní povolání než být existenciálně znučený vlastním životem, který nemá žádný účel... Prostě ŽÍT. A to je i pro mladé, ne?

Vojtěch Měřička

Zemřela Dáma Naděžda Asterová, DGCLJ, DGCMLJ

Naděžda Asterová pocházela z významné podnikatelské rodiny. Její dědeček byl stavitel, který v Čechách i na Moravě stavěl především cukrovary a lihovary a zasloužil se o to, že se české země staly světovou velmocí ve výrobě cukru. Za to jej císař František Josef I. povýšil do šlechtického stavu. Stavitelem byl i Nadin tatínek, který budoval jednu z luxusních čtvrtí Prahy – Vinohrady. Jeho osobním přítelem byl první předseda vlády nezávislého Československa Karel Kramář, a tak se kmotrou stala Kramářova ruská manželka Naděžda. Po ní dostala malá Naděžda jméno. Naděžda byla jedináček. Bohužel, její tatínek zemřel, když jí bylo 5 let. Přesto rodina i nadále žila stejným životem jako předtím – na léto se stěhovala do Vídně, zbytek roku trávila v Praze. Díky

tomu mluvila Naděžda již od mala nejen plyně česky i německy, ale naučila se také anglicky a francouzsky. Po maturitě díky znalosti jazyků nastoupila do Československých aerolinií, kde pracovala celý život. Tam se také seznámila se svým mužem, Vilémem Asterem, který byl o 17 let starší než ona. Měla s ním dvě děti,

Viktora, který vystudoval medicínu a je specialista na infekční lékařství, a dceru Jitku, známou českou filmovou a divadelní herečku. Dožila se 4 vnučat a dvou pravnoučat.

Vilém Aster i Naděžda Asterová patřili k těm členům našeho Řádu, kteří se mimořádně zasloužili o jeho obnovení po pádu komunismu. Do Řádu vstou-

pili oba v roce 1993, kdy se do České republiky vraceli členové řádu z exilu v cizině a ustavovalo se České velkopřevorství. Díky svým znalostem Vilém i Naděžda rychle postupovali v hodnostech a stali se členy Velké rady. Stáli pevně za kancléřem Josefem Kočím, GCLJ, který kritizoval nepravosti v české jurisdikci a spolu s ním vytvořili maltskou obedienci Řádu, v níž Naděžda, DGCLJ, více než 11 let vykonávala funkci kancléře. Za svou práci také obdržela záslužný velkokříž. Ve svých 82 letech funkci opustila, ale stále byla aktivní členkou Řádu. Měla mezi členy Řádu řadu přátel v celé Evropě, s nimiž se setkávala nejen na investiturách, ale navštěvovali se i soukromě. Posledních pět jejího života jí zradilo zdraví. Zemřela 30. července 2019 čtrnáct dní po svých 91. narozeninách.

Alaš Bluma

Pouť do Marcheggu

Psal se 12. červenec roku 1260, kdy český král Přemysl II. Otakar rozprášíl u Kressenbrunn (Greissenbrunn v Dolním Rakousku) vojska uherského krále Bély IV. a jejich zbytky zahnal až k Bratislavě, čímž definitivně zastavil rozpínavost Uhrů na západ.

Tímto střetnutím vyústil spor obou panovníků o nadvládu ve Štýrsku. Přemysl si na Štýrsko činil nárok z titulu dědictví své manželky Markéty Babenberské po jejím zemřelém bratru Fridrichovi II., Béla na základě mírové smlouvy s Přemyslem z roku 1254, jako výsledku podlého uherského vpádu do Rakouska a na Moravu.

Uherský panovník utrpěl u Kressenbrunnu zdrcující porážku. Na Přemyslově straně bojovalo kolem 100 000 mužů a na Bělově straně 140 000 mužů. S největší pravděpodobností se jednalo o jednu z největších středověkých bitev. Mír mezi oběma panovníky byl podepsán v Bratislavě a později byl stvrzen sňatkem Přemysla s Bělovou vnučkou Kunhutou. Z tohoto královského sňatku vzešli tři slavní potomci, Kunhuta Přemyslovna, Anežka Přemyslovna a Václav II.

Pokud byste hledali kamenný památník na tuto bitvu, tak jej naleznete na východním okraji obce Greissenbrunn. Nicméně stále živým památníkem bitvy je město Marchegg, které založil v letech 1260–61 vítěz, český král Přemysl II. Otakar, jenž na „své“ město dohlíží z podstavce v dolní části náměstí a vítá návštěvníky přijíždějící od jihu.

Socha českého krále Přemysla II. Otakara v nadživotní velikosti je dílo akademického sochaře Petra Císařovského, o jehož vznik se zasloužili velitel Komendy sv. Zdislavy z Lemberka PaeDr. Augustin Karel Andrl Sylor (iniciátor) a cfr. JUDr. Vít Bárta (mecenáš). Byla odevzdána městu Marchegg jako dar organizace „Pomník zakladatele měst“ a odhalena byla dne 22. června

2018 při příležitosti 740 výročí smrti tohoto českého krále v bitvě na Moravském poli v blízkosti Dürnkrotu a 750. výročí první písemné zmínky o Marcheggu a o kostele sv. Markéty ve městě. Ve čtvrtek 11. 7. 2019 odpoledne se členové Komendy sv. Zdislavy vydali do města Marchegg uctít památku jeho zakladatele i sv. Markéty, jejíž ostatky ležely uchovány 750 let v Olomouci a v roce 2016 daroval olomoucký arcibiskup Jan Graubner část těchto ostatků zdejšímu chrámu.

Na noc jsme se stavili v Lednici, kde jsme využili pohostinství našeho spolubratra Zdeňka Nováčka a zakusili noční atmosféru zámeckého parku, abychom mohli časně ráno pokračovat do Marcheggu.

V pátek 12. 7. 2019, ve výroční den bitvy u Kressenbrunn, jsme v Marcheggu, jehož náměstí bylo zakladatelem projektováno na větší slávu, než jakou si užívá v současnosti, položili květiny k soše českého krále Přemysla II. Otakara a vzpo-

mněli tisíců padlých na obou stranách bitevního pole, jejichž duše bloudí tímto krajem dosud. Posléze jsme navštívili gotický kostel sv. Markéty Antiochijské, k němuž vede naučná stezka s tabulemi, na nichž je popsána historie města, bitva u Kressenbrunn i smrt Otakarova. V kostele jsme se poklonili ostatkům sv. Markéty a strávili chvíli v modlitbách za padlé ve válkách, aby jejich duše došly klidu a smíření.

Po obědě v místní restauraci jsme navštívili ještě nedaleký barokně klasicistní skvost Schlosshof – zámek prince Evžena Savojského. Zámek byl v nedávné rekonstruován, ale jeho interiéry neoplývají bohatým inventářem, jak jsme zvyklí z domácích luhů a hájů. Avšak ze skvostných zahrad je překrásný výhled na hrad Děvín, Děvínskou Novou Ves a soutok Dunaje s Moravou, na krajinu, v níž se odehrávala ona památná bitva, kde si Přemysl II. Otakar vysloužil přívlastek „král železný a zlatý“.

Milan V. Volf

Královéhradecký biskup Jan Vokál novým hlavním kaplanem Řádu

Na letošní květnové investituře českého velkobailiviku byl za účasti čelných představitelů našeho Řádu instalován jako hlavní řádový kaplan sídelní biskup královéhradecký Jan Vokál. Je to do značné míry symbolické, neboť s královéhradeckým biskupským stolicí byli v minulosti spojeni i další významní členové Řádu – jak biskup Mořic Pícha (1869–1956), tak i jeho nástupce arcibiskup Karel Otčenášek (1920–2011) a v orleánské obedienci Řádu i přímý Vokálův předchůdce Dominik Duka. Na postu hlavního řádového kaplana v českých zemích tak biskup Jan nahradil zesnulého arcibiskupa pražského, kardinála Miloslava Vlka (1932–2017). Všem se nám tímto dostalo významné posily, neboť biskup Jan předsta-

vuje jednu z nejvýraznějších tváří současné české katolické církve. Jan Vokál je muž nevšedního rozhledu, renomé výrazně přesahujícího střeoevropský prostor a velké životní zkušenosti. Po úspěšných studiích na pražské ČVUT emigroval v roce 1983 z Československa a z náboženských důvodů získal politický azyl

v Itálii. Nastoupil do papežské koleje Nepomucenum a studoval filozofii a teologii na Papežské lateránské univerzitě. V roce 1988 byl vysvěcen na jáhna v německém Ellwangen titulárním biskupem litomyšlským Jaroslavem Škarvadou (1924–2010). Jáhenskou praxi vykonal ve Spojených státech - v St. Dominic Parish (Northfield) a na St. Thomas University (arcidiecéze St. Paul-Minneapolis). Výtečná jazyková průprava, kterou biskup Jan získal v Americe, byla konec konců znát i na naší investituře.

Kněžské svěcení získal od papeže Jana Pavla II. v květnu 1989 v bazilice svatého Petra. Po návratu ze Spojených států vstoupil v roce 1991 do služeb státního sekretariátu ve Vatikánu. Od roku 1995 opako-

vaně doprovázel papežské pastorační návštěvy do České republiky. V roce 1997 mu byl papežem udělen čestný titul Kaplan Jeho Svatosti (monsignore). Roku 2005 ho papež Benedikt XVI. jmenoval koadjutorem kanovnické kapituly při papežské bazilice Panny Marie větší v Římě a v téže roce jej tehdejší královéhradecký biskup Dominik Duka jmenoval čestným kanovníkem Katedrální kapituly sv. Ducha. V roce 2011 jej papež Benedikt XVI. jmenoval 25. biskupem královéhradeckým, biskupské svěcení přijal v květnu téhož roku v Římě. Nově instalovanému hlavnímu kaplanovi ze srdce přejeme hojné Boží požehnání, stálou ochranu Panny Marie a našeho patrona svatého Lazara.

Petr Popelka

Zrušený kostel sv. Lazara, po kterém zbyla pražská Lazarské ulice

V pražském Břevnově je hřbitovní kaple sv. Lazara (postavená 1762 a rozšířená roku 1778). V našem REUNIONU již o ní byl článek i s fotografiemi. Článek o zrušeném špitálním kostele sv. Lazara byl rovněž v REUNIONU. Vycházel zejména z knihy: Posvátná místa královského hlavního města Prahy, František Ekert. Ten se odvolával na Dějiny Prahy od W. W. Tomka. Nedávno jsem navštívil Městskou knihovnu na Mariánském náměstí a v odd. Pragensií jsem nahlédl do příslušných stránek Tomkova díla. Je zajímavé, že jeho úvodní část je již z roku 1855. Získal jsem však dojem, že pan Ekert všechny vhodné informace o špitálním kostele sv. Lazara z díla pana Tomka odborně využil. Z Tomkova I. dílu, str. 432 uvádím pro nás zajímavou část: Dle darování župana Zdislava roku 1234 usazoval klášter Zbrasavský kostel sw. Klimenta v Bubnech, a od neznámého času rovněž i farní kostel sw. Wáclawa na Zderaze jakož i špitální kostel sw. Lazara tudíž na blízce kněžními svého řádu. Česko-moravská kronika, Karel Vladislav Zap, mimo jiné uvádí přehled působení rytířských řádů v Praze: sv. Jana Křtitele – 1159; Řád německých rytířů – 1205; Templáři – 1232; Křižovníci s červenou hvězdou – 1237. Tomuto časovému sledu odpovídá i výše uvedená zjištění pana Tomka. Dodatečně se mně jeví zajímavé použití staročeských i římských měr. Římská míle (1 483m) se používala v celé Římské říši. Znamenala mille passus, tj. tisíc dvojkroků. Jeden passus byl 5 římských stop, a tak římská stopa pes = 297mm.

U nás se používal jednak pražský loket = 598mm, ale i český loket = 593mm = 3 pídě = 30 prstů. Látro bylo 3, 5 českého lokte = 2,0744m. Archeologové nyní uvádějí, že římská stopa se v Praze začala užívat se stavbou Strahovského kláštera a pak prvního kamenného mostu. Je to prakticky polovina lokte, ale po téměř tisíci letech je těžko se dopátrat tehdejšího užití. Pan Tomek také uváděl, že za hladomoru v době vpádu Braniborů (1281 – 1282) byly v Praze vybudovány hromadné hroby na pěti místech (1 velká jáma u s. Petra na Poříčí; 2 jednotlivé u kostela sv. Lazara směrem ke Spálené; dvě u sv. Jana na Bojišti, či Rybníčku; dvě pod Vyšehradem ve Psářích a jedna na Malé Straně u sv. Jana v Oboře),

celkem asi pro 9.000 mrtvých. Jednotlivé hromadné hroby byly o rozměrech: hloubka 3 látra, tj. asi 6m a délka i šířka byly 10 loktů, tj. asi 6 x 6 m. Následně se pak pohřbívalo ještě na písečných ostrovech pod městem. Palacký ve svém díle Dějiny národu českého uváděl, že v Praze zemřelo asi 20.000 lidí a v celé zemi asi 600.000.

Kostel sv. Lazara byl s románským portálem a se věží nezvykle velkého půdorysu 50m² a výšce 17,7m a byl zrušen v roce 1788. Půdorys tak mohl být asi 7,075m x 7,075m. V případě pravidelného čtverce je strana 7,075m, tj. 23,821 pes, prakticky

24 římských stop, nebo asi 12 loktů. Výška 17,7m = 59,5959 pes, prakticky 60 římských stop, nebo 30 loktů. Petr Jílek

Investitura na Slovensku za účasti J. E. velmistra

Naši řádoví spolubratři na Slovensku měli 4. května investitu v barokní kapli sv. Archaněla Michaela na hradě ve Staré Ľubovni. Slavnostně otevřeli a vysvětili řádové kanceláře velkopřevorství.

**J. E. Dr. Ronald Hendrikus Maria Hendriks, GCLJ-J
2. 10. 1944 – 12. 9. 2019**

V září nás zastihla smutná zpráva. Emeritní velkokomandér našeho Řádu podlehl dlouhé těžké nemoci. Chev. Hendriks zastával po celý život významné funkce na poli zdravotnictví a humanitárních aktivit. Za své zásluhy byl v roce 2004 nizozemskou královnou vyznamenán Oranžsko – nassavským řádem v hodnosti důstojníka. Významnou měrou se zasloužil o sjednocení obou bývalých obediencí našeho Řádu a v letech 2012 – 2018 zastával funkci velkokomandéra. Poté stál v čele Mezinárodního velkobilaliviku. R. I. P.

Řádové sídlo označuje bronzová deska, kterou slavnostně odhalil sám velmistr.

Rozhovor s primárkou Oddělení paliativní péče Nemocnice Milosrdných sester sv. Karla Boromejského, sestrou Přemyslou

Nemocnice Milosrdných sester sv. Karla Boromejského, známá také jako Nemocnice pod Petřínem, se nachází v klidném zákoutí pražské Malé Strany v těsném sousedství petřínských zahrad. Toto nevelké zařízení je jedinou církevní nemocnicí v Praze i v Čechách a pod vedením sester z kongregace zde již osmým rokem existuje také Oddělení paliativní péče. Když si náš Řád vloni připomínal dvacáté výročí od zahájení činnosti v hospicích Štrasburk v Praze 8 a sv. Lazara v Plzni, byla to příležitost si znovu uvědomit základní řádové poslání a znovu oživit naši aktivitu v oblasti podpory paliativní péče. Ještě v loňském roce byla pod naším patronátem otevřena nová budova REHOSu v Nejdku a letos v červnu jsme převzali patronát také nad Oddělením paliativní péče nemocnice sester boromejek. Byla to příležitost (a rozhodně zdaleka ne poslední) k setkání s jeho primárkou, kterou někteří znají jako MUDr. Pavlínu Markovou, jiní zase jako sestru Přemyslu. U příležitosti zahájení naší vzájemné spolupráce jsme ji tedy požádali o poskytnutí krátkého rozhovoru.

Jak Oddělení paliativní péče v nemocnici boromejek vzniklo?

Petřínská nemocnice měla po celou dobu své dosavadní stopadesátileté existence podivuhodné osudy s řadou „náhod“. Vznik paliativy je spojen s její novodobou historií. V devadesátých letech byla násilím zestátněná nemocnice vrácena kongregaci. Začal složitý a zatím stále neukončený proces oprav, přestaveb, organizačních změn. Jednou z nich bylo na začátku nového tisíciletí zrušení klasického dětského lůžkového oddělení, místo kterého v jednom patře vzniklo detoxikační oddělení pro děti a mládež závislé na psychotropních látkách, druhé patro zůstalo prázdné. Nemocnice potřebovala nasměrovat na činnost, která bude společensky potřebná a současně natolik specifická, aby posílila její konkurenceschopnost v dravém prostředí pražského zdravotnictví. Mezi jiným sestry spolu s vedením nemocnice navštívily různá zdravotnická zařízení v Německu a v Rakousku (provozovaná německými boromejkami, maltézskými rytíři nebo jinými subjekty), kde se setkaly i s lůžkovou a terénní paliativní péčí. Byla to nepochybně zajímavá inspirace. Přibližně od roku 2007 myšlenka zrála do projektu na rekonstrukci prázdných prostor po dětském oddělení s vybudováním lůžkového paliativního oddělení. Mezitím se začala formovat a scházet skupina nadšenců, kteří chtěli pečovat o těžce nemocné a umírající a kteří uvažovali o práci na tomto vzni-

kajícím oddělení. Někteří z nich se stali jádrem rodícího se kolektivu paliativy. Přibližně čtyři roky trvalo, než se podařilo zpracovat projekt, získat všechna možná povolení a hlavně sehnat finanční prostředky na rekonstrukci (významná byla finanční podpora od nadace Renovabis, zapojily se i státní instituce a samospráva). V druhé polovině roku 2011 provedla stavební firma Wachal přestavbu bývalého kojeneckého oddělení na malou stanici s 13 lůžky pro pacienty. Oddělení se nachází v pavilonu, který byl před zestátněním nemocnice komunisty v roce 1952 klášterem - mateřincem kongregace. Stavebně je v areálu spíše tou „mladší“ (jen asi 100 let starou) částí nemocnice, přesto si myslím, že si s rekonstrukcí všichni „užili“ dostatečně, jak už to u těchto starých budov bývá. Na druhou stranu bylo moc povzbudivé, když přes počáteční rozpaky staveb z řeholních sester, nemocničního prostředí i budoucího zaměření oddělení, postupně rostlo společné zaujetí dílem. Vybudovat jednoduché hezké prostředí pro těžce trpící lidi najednou i jim dávalo mnohem větší smysl než budovat další obchodní centrum s hlučnou reklamou na zbytečnosti. Koncem listopadu 2011 proběhlo slavnostní požehnání a otevření oddělení, které se pak ještě dále dovybavovalo, až v začátku ledna 2012 zahájilo provoz, první pacientku jsme přijali 9. ledna. Od té doby fungujeme, pečujeme, vymýšlíme, jak ulevit, často doprovázíme k smrti a doufáme, že tím doprovázíme k životu...

Zároveň však také musíme říci, že tento typ péče vlastně k boromejkám patří již od počátků jejich působení pod Petřínem, i když se pro něj samozřejmě nepoužívalo toto pojmenování.

Boromejky jsou řeholní společenství, jehož členky kromě obvyklých slibů čistoty, chudoby a poslušnosti skládají specifický slib milosrdenství. Je to historicky jejich nejstarší závazek - vytrvalost v milosrdenství. Sliby evangelních rad byly přidány až později. Z charismatu milosrdenství celkem logicky v jejich praktické činnosti vyplývá, že se přednostně věnovaly péči o chudé, nemocné, umírající, staré osoby, děti, sirotky. Budovaly nemocnice, útulky, ošetrovny, ale také školy, opatrovny pro děti a podobně. Péče o pokročile nemocné, umírající (v dnešním slovníku nazývaná paliativní nebo hospicová) patří k boromejkám historicky od počátku jejich existence ve Francii v druhé polovině 17. století. Podnětem k jejich vzniku byl hladomor po třicetileté válce, tedy jistě péče navýsost paliativní. Specifické místo petřínské nemocnice v působnosti české větve kongregace je hodné dáno tím, že to

bylo první zařízení, které sestry v Čechách samostatně vybudovaly, navíc na místě, které si zvolily za mateřinec. Začínaly s šesti lůžky pro ošetřování nemocných, před II. světovou válkou jich už měly asi 320. Sestry přijímaly nemocné, které nikdo nechtěl. Například přebíraly i nevyléčitelně nemocné z všeobecné nemocnice na Karlově náměstí, překlád „k pannám“ byl v první polovině 20. století určitým synonymem pro překlad „do hospice“. To neznamená, že by nemocnice nerozvíjela svoji vlastní léčebnou a odbornou činnost, na svou dobu byla i velmi dobře technicky vybavená, měla operační sály, rentgen, sestry iniciovaly otevření ošetrovatelské školy a podobně. Ale nikdy zde nechýběli pacienti, kde láskyplná péče a ošetřování byl nejdůležitější prostředek, a zacílení na spásu duše, věčný život nemocných byl hlubokou motivací vyčerpávající práce.

Paliativní péče bývá u nás často ztotožňována s kamennými či domácími hospici. V nemocnicích je v České republice takových oddělení zatím nemnoho. Existence paliativního oddělení v rámci nemocnice však jistě přináší řadu specifík a výhod.

Ano, v českých zemích se v rámci možných forem specializované paliativní péče mnohem dříve a zatím i ve větším objemu uplatnila lůžková péče v rámci kamenných hospiců, které vznikaly od roku 1995 a prošlapávaly cestu tomuto typu péče. Později vznikaly i týmy mobilních hospiců. Oddělení paliativní péče jako první vzniklo v krajské nemocnici v Jihlavě v roce 2011, krátce před naším otevřením. Momentálně probíhá několik dalších iniciativ směřujících k otevření a zprovoznění paliativních oddělení v rámci dalších zdravotnických zařízení. Systém zdravotní péče (a plátcí péče..) zatím v ČR nerozlišují mezi samostatně stojícím hospicem a paliativní jednotkou v nějakém zařízení, respektive jsou paliativními odděleními malinko zmateni a přistupují k nim různě, ale to je trochu jiná kapitola...

Osobně si myslím, a je to i součástí nasměrování péče našeho kolektivu na paliativě pod Petřínem, že základní motivace a myšlenka je u obou typů zařízení podobná, vychází z přesvědčení, že život s těžkou nemocí a umíráním není život zbytečný a beze smyslu a proto je důležité lidi v této fázi existence nenechat samotné bez podpory.

Na druhou stranu existují jistě rozdíly, oddělení v rámci nemocnice má nepochybnou výhodu, kterou se snažíme využívat, a tou je technické a personální zázemí nemocnice. Jsme schopni zvládnout i složitou symptomovou léčbu, náročnou na vybavení a odbornost, protože máme „krytá záda“ ostatními odbornostmi v nemocnici. Proto přijímáme prioritně pacienty, kteří jsou z hlediska symptomové léčby obtížněji zvladatelní.

Dále jsme v něčem možná reálně méně nákladní, protože se o náklady dělíme s dalšími zdravotnickými provozy. Taky nemocnice může profitovat z naší dostupnosti, nabízíme péči o pacienty, kteří jsou pro běžná oddělení v jejich mnohem

Velkobailiv Ondřej Farka a Lukáš M. Vytlačil navštívili sestru Přemyslu (MUDr. Markovou)

rychlejším režimu provozu obtížněji kvalitně ošetrovatelní. Podporujeme ostatní zdravotníky v tom, aby dokázali poodstoupit od jejich léčebně-ošetrovateľského uvažování, a přemýšleli nad pacientem (v jeho časově limitovaném horizontu žití) z jiného úhlu pohledu – nad jeho prioritami ve zbývajícím čase, nad vztahy, kontextem života. Ve zdravotnictví pracuje spousta skvělých lidí, kterým jde upřímně o dobro pacientů, a stojí za to je povzbuzovat.

Náš Řád svatého Lazara Jeruzalémského se letos stal patronem vašeho oddělení. I pro naše členy tedy jistě bude důležitá také otázka, jakou vizi rozvoje oddělení a jeho potřeb v budoucnu máte.

V první řadě je naším úkolem fungovat a pečovat o nemocné. Zatím jsme se za dobu své existence nedostali do situace, že bychom neměli zájemce o přijetí, je to jistě dáno i tím, že se nacházíme uprostřed velké aglomerace s kumulací těchto pacientů.

V posledních letech se na poli paliativní péče rozvinulo mnoho nových iniciativ, do kterých se začínají zapojovat i státní instituce, a které směřují k tomu, aby se paliativní péče stala pevnou (a tudíž

všem dostupnou) součástí zdravotnického systému a přestala být raritou. V tomto procesu kvašení fungujeme trochu jako příklad začlenění tohoto typu péče, kterým se inspiřují jiná zařízení. Jsme tedy i „předmětem zkoumání“ jiných nadšenců pro paliativní péči, což není pro personál úplně jednoduché, protože jsme si vědomi svých limitů a vlastních tápání.

Máme (nejenom v Praze) pověst velmi kvalitní a finančně dostupné poskytované péče, která přinesla potřebným reálnou pomoc v nouzi, tomu bychom rádi dostáli i dále. V praktickém životě to znamená trvale investovat do vztahů a do budování kolektivu včetně spolupráce s nemocničními kaplany, psychoterapeuty, dobrovolníky. Znamená to samozřejmě průběžně obnovovat a doplňovat vybavení sloužící přímé péči (různé postele, matrace, křesla, vozíky nebo zdravotnický materiál, inkontinenční pomůcky apod.) i sloužící zajištění provozu (poruchový počítač nebo lednice vyhadzující pojistky jsou taky účinnou překážkou péče).

Oddělení je a vždy bude součástí nemocnice (a my jsme tomu rádi), naším zájmem je tedy i dobré jméno a fungování nemocnice jako celku.

Děkuji Vám za rozhovor.

Lukáš M. Vytlačil

Spirituální protektor Řádu sv. Lazara Jeruzalémského

Joseph Absi (* 20. června 1946, Damašek) je melchitský řeckokatolický patriarcha Antiochie a celého Východu, Alexandrie a Jeruzaléma.

Jeho celý titul zní: Jeho Blaženost, Joseph Absi, patriarcha Antiochie, Alexandrie a Jeruzaléma, Cilicie, Sýrie, Iberie, Arábie, Mezopotámie, Pentapolis, Etiopie, celého Egypta a celého Orientu. Otec otců, Pastýř pastýřů, Biskup Biskupů, 182. přímý nástupce sv. Petra na stolci v Antiochii.

Narodil se 20. června 1946 v Damašku. Vstoupil do Společnosti misionářů svatého Pavla. Na kněze byl vysvěcen 6. května 1973. Po vysvěcení se stal kaplanem společnosti.

Roku 1999 byl zvolen generálním představeným společnosti.

Dne 22. června 2001 jej Synod biskupů Melchitské řeckokatolické církve zvolil kuriálním biskupem Antiochie. Dne 14. července 2001 jej papež Jan Pavel II. v této funkci uznal a přidělil mu titul titulárního arcibiskupa z Tarsu. Biskupské svěcení přijal 2. září 2001 z rukou patriarchy Řehoře III. Lahama a spolusvětiteli byli arcibiskup Jean Mansour a arcibiskup Joseph Kallas.

Roku 2007 rezignoval na funkci kuriálního biskupa. Roku 2014 byl jmenován pomocným biskupem Damašku. Poté, co patriarcha Řehoř III. Laham rezignoval v únoru 2017 na svou funkci a co jeho demise byla papežem v květnu téhož roku přijata, Svatý synod, který se sešel v Bejrútu, jej 21. června 2017 zvolil melchitským patriarchou Antiochie a veškerého Východu, Alexandrie a Jeruzaléma a následujícího dne získal od papeže Františka církevní společen-

Patriarcha Joseph a prof. Aleš Bluma

ství. Z titulu své funkce je velmistrem Patriarchálního řádu svatého Kříže Jeruzalémského. Joseph Absi se s přijetím patriarchálního stolce, a v souladu s tradicí, stal duchovním protektorem sjednoceného Vojenského a špitálního řádu svatého Lazara Jeruzalémského, jehož protektory jsou melchitská patriarchové od 19. století.

Petr Jílek (dle Wikipedie)

